Anul XXVII. — No. 24 5 BANI IN TOATA TARA 5 Luni, 14 Iunie, 1910.

UNIVERSUL LITERAR

Vandalismele grecilor din Pireŭ pe vaporul român „Impăratul Traian". — (Vezi explicaţia)

NOTELE SĂPTĂMANII

ACTIVITATEA LIGEI CULTURALE

In congresul Ligei Culturale ţinut în luna Maĭ la Bucureştĭ s'a arătat progresele marĭ, pe carĭ le face această înaltă instituţiune naţională. Comitetul central al Ligeĭ Culturale şi-a dat toată osteneala pentru a face ca niciun judeţ să nu fie lipsit de măcar o secţiune a Ligeĭ.

In această privinţă găsim date interesante în raportul Ligeĭ Culturale apărut zilele trecute. In anul 1909 s'aŭ înfiinţat 32 de noŭ secţiunĭ, dintre carĭ însă câteva nu s'aŭ putut întări.

Incasările s'aŭ făcut maĭ regulat decât în aniĭ precedenţĭ şi astfel Liga a dispus anul acesta de sume mai marĭ.

„Activitatea secţiunilor celor maĭ sănătoase şi trainice—zice raportul—nu se maĭ mărgineşte ca odinioară, numaĭ la strângerea cotizaţiilor de la membri şi la câte o demonstraţie sgomotoasă când se oferea prilejul. Pătrunse de însemnătatea cu adevărat învietoare pentru o naţie a misiuneĭ lor, rolul mare ce se cuvine să aibă Liga în avutul cultural idealist care cuprinde neamul nostru, ele desvoltă o activitate rodnică, arătând un spirit de descentralizare în muncă pe care nu-l putem aproba în de-ajuns, cu atât maĭ mult, cu cât el se potriveşte cu cea maĭ deplină unitate în direcţie şi cu cea maĭ desăvârşită disciplină în legăturile cu centrul, chemat prin statute a da direcţia.

„Din maĭ multe părţĭ mi s'a arătat dorinţa ca Liga să nu piardă din vedere că unitatea culturală trebue realizată întâiŭ în România, peste clasele desbinate şi în domeniŭ maĭ modeste de gospodărie.

„Secţia Bucureştĭ aflându-se în acelaş oraş cu comitetul central şi împărţind chiar cu dânsul localul şi funcţionarii, a ştiut să împace o muncă îmoodată şi rodnică cu legăturile de subordinare în activul pe care trebue să le aibă cu organul conducător al instituţiuneĭ noastre. Bărbaţĭ de un mare merit aŭ înţeles că în astfel de aşezământe nimic nu se poate face prin conflict şi uzurpărĭ de atribuţĭ şi prin rivalităţĭ nespornice; ei numaĭ prin munca fiecăruia în locul pe care-l hotărăsc statutele de care singuri suntem călăuziţĭ. Conferinţe s'aŭ ţinut de toate secţiile Ligeĭ".

Raportul se încheie cu următoarele:

„Vom căuta să ne punem în legăturĭ cu miile de românĭ emigraţĭ în America şi să-i facem prin trimetere de scriere folositoare de primejdia demoralizăriĭ, a nihilismuluĭ socialiste şi a denaţionalizăriĭ.

„Din partea multor societăţĭ ne-aŭ venit semne de simpatie şi îndemnurĭ la o muncă îmbrăţişată. Amintim societatea „Cumpănă". Aceste societăţĭ urmăresc, în sensul nostru, sporul de ajutor maĭ special, fără să piardă avea în vedere cultura naţionalăi. în cel maĭ înalt înţeles al eĭ, nici afirmarea şi apărarea politică în legătură cu dânsa. Aşa fiind, Liga are datoria de a le propune o federaţie a societăţilor naţionale, pe care ar le-ar putea conduce cu maĭ multă autoritate în cadrul maĭ larg al statutelor sale. Invăţămintele acestor solidarităţĭ la congresul din 1910 aŭ fost o ca un întâiŭ pas către acea federaţie, ale cărei efecte ar fi de cel maĭ mare folos pentru neamul".

Urăm şi din parte-ne isbândă deplină acestei înalte instituţiuni naţionale!

Chemarea.

SFATURI CASNICE

Cum se curăţă mobilele.—Ca să dăi lustrul de nou unuĭ mobilier bătrânesc, trebue să le freci maĭ întâiŭ cu o bucată de piele moale muiată în apă; apoĭ le acoperĭ, frecând mereŭ cu pielea, cu un amestec compus din untdelemn şi esenţă de terbentin în părţĭ egale.

O mie şi una de nopţi

A treia călătorie pe marea a lui Sindbad

Ducându un traĭ bun şi îndestulat, începu Sindbad a treia luĭ povestire, uitasem de primejdiile prin care trecusem în cele două călătoriĭ ce făcusem. Şi, aflându-mă în anii meĭ ceĭ înfloriţĭ, urându-mi-se cu odihna, am pornit iarăşĭ de la Bagdad cu mărfurĭ foarte bogate, ducându-le la Balsora. De acolo cu alţĭ negustoţĭ, pornirăm pe o corabie.

Intr'una din zile, aflându-ne pe luciul mării, ne-a furtunat o furtună înfricoşătoare în valuri şi vânturi; până ce ne-am pierdut calea. După multe zile valurile mării ne-au scos la un vad, unde căpitanul nostru nu a fost în stare a descăleca. Eram în stare silit a lega corabia noastră acolo, şi după ce am legat-o căpitanul corăbiei ne spuse că insula aceia era locuită de niște sălbătăciunĭ pârcoare ca maimuţele, cari, deşi mici ca trup tot ne vor pricinui o nenorocire, căci ele năvălesc gloată, ca lăcustele, şi de vom omorâ una, toate se vor răpusti asupră-ne.

Aceste cuvinte aŭ înfricoşat pre toţĭ de pre corabie. Şi îndată am şi văzut adevărul spuselor căpitanului, căcĭ în clipa aceia zărirăm o negură de sălbătăciunĭ ce se apropia,—dihănĭ micĭ cu păr roşu acoperite peste tot. Ajungându-se cu toatele în marea, aŭ intonat către noĭ şi ne-a înconjurat corabia. Aŭ grăit nouă venind aproape, dar nu pricepeam limba lor. S'aŭ pus pe marginile corăbiei noastre, şi aşa toca de toate părţile de iute de nu le se vedeaŭ picioarele. Care îngrozeală atâta ne-a spăimântat că n'am cutezat să le stăm împotrivă. Ele aŭ tras pânzele, aŭ scos *angkiru* (ancora) şi, după ce ne-aŭ tras corabia la mal, ne-aŭ silit să ne scoborăm şi noĭ pe uscat. Corabia aŭ dus-o la altă insulă, de unde veniseră ele. Aşa, ne-am depărtat de ţărmurĭ şi ne-am dus înăuntrul ţăriĭ lor. Acolo am mâncat niște pometurĭ, şi legume; să ne ţinem viaţa cât o fi cu putinţă, căci noĭ toţĭ aşteptam moartea. Mergând şi maĭ adânc în codru, văzurăm un palat mare, de care apropiindu-ne, şi zărind o uşă cu câte o desgărţitură de lemn de abanos, am intrat într'o curte în care, în pridvorul unei case din fund, deterăm cu ochii de un capăt al luĭ de o grămadă de oamenĭ omenesciĭ, iar în celălalt capăt de niște ţigănĭ. Infricoşaţĭ de moartea şi aleiţĭ de oboseală am căzut jos, şi am zăcut acolo maĭ multă vreme.

Cum eram aşa, soarele apuse; şi atunci lumea se cutremură şi'n clipa aceia se deschise o uşă de ale casei, cu mare vuet, şi a eşit o fiinţă înfricoşătoare de om negru, cât un copac de mare, în fruntea cu un singur ochiu mare cu sprâncenile din pana fulului, aşa de ieşite ochii din gură, şi gâtul îl era ca de cocoş cu buze de jos atârnate, iar cât de jos îi atârnau gâtul la piept; urechile lui se asemănau cu ale elefantului de-i acopereau umerii; iar unghiile le aveau strâmbe şi lungi ca la sălbateci. Când am văzut dihania aceasta uriaşă, ne-am pierdut tot cumpătul şi am rămas ca niște morţĭ.

Venindu-ne maĭ în fire, îl văzurăm aşezat în pridvor, şi chemând cu o glăsci acela asupra noastră. După ce ne-a ochit bine, s'a apropiat de noĭ, şi întinzând mâna sa apăsă pe mine de dinţĭ cap, şi mă târâ pe o parte şi pe alta, ca un măcelar ce omoară un bou. Vedând că numaĭ pielea şi oasele sunt pe mine, mă lăsă iar jos. Apoĭ a cercetat pe toţĭ ceilalţĭ, unul după altul şi fiindcă căpitanul corăbiei era maĭ gras de cât toţĭ, l-a luat în mâini ca pe o vreo vânăţă, i-a înfipt o frigare printr'însul, şi după ce a făcut un foc mare, l-a fript şi l-a mâncat, la cină, în casă, înăuntru.

După ce a cinat a eşit în pridvor, s'a culcat, şi-a adormit. Şi horăind el, maĭ cu răsunet decât tunetul, nu s'a sculat decât dimineaţă. Apoĭ, sculându-se plecă, afară din palat, lăsându-ne singurĭ. Iar noĭ, singurĭ rămânând, am început a răcni, a ne căina şi suspina. Şi măcar că noĭ eram mulţĭ şi vrăjmaşul unul, tot nu ne îndrăzneam a gândi să scăpăm prin moartea luĭ de el. Care lucru, ce greŭ era a săvârşi, tot trebuia să socotim, firește. Aşa ne-am lăsat în voia luĭ Dumnezeŭ. Apoĭ am eşit prin insulă, ne-am hrănit cu poame, iar seara, negăsind alt loc de odihnă, tot în palat ne-am întors.

Ajungând a venit seara acasă, şi a maĭ mâncat pe unul dintre noĭ. Apoĭ s'a culcat iară, a horăit până dimineaţa, şi plecând ne-a lăsat ca şi'n ziua trecută. Iar mulţĭ dintre noĭ ziceaŭ că maĭ bine se înecă în marea decât de a aştepta o moarte atât de grozavă ca aceea. Iar unul dintre noĭ, cu mare glas, zise: Ori nu e slobod a ne omorâ noĭ singuri pre noĭ, şi maĭ bine să găsim un mijloc să scăpăm de barbarul acela.

Deci, venindu-mi un gând l-am împărtăşit tovarăşilor meĭ, care îl primi, apoĭ am adăogat: „Fraţilor, ştiţĭ că lângă ţărm este o pădure; de socotiţĭ bun, de ne-om face niște plute care să ne poată duce, şi când vom fi gata să le legăm de ţărmurĭ până ce va veni vremea să ne trebuiască. Apoĭ vom săvârşi cele ce v'am spus. De vom isbândi vom aştepta o corăbie să ne scape din insula aceasta, de nu: vom fugi pe plutele noastre. Căcĭ e maĭ bine să ne înghită valurile mării, decât să ne frigă un spurcat înfricoşător, ca acesta". Sfatul meŭ îl primiŭ toţĭ tovarăşĭ; ne-am făcut niște plute de câte 3 oameni fiecare, şi seara ne-am întors în palat.

După noĭ a venit şi uriaşul. Ajungând a maĭ vedem pe vreunul dintre noĭ mâncat, cum s'a şi întâmplat pe urmă. Insă ne-am isbândit şi noĭ; căcĭ după ce şi-a luat cina luĭ cea de răcâioasă, şi-a adormit, horăind, mulţĭ tovarăşĭ din-ai meĭ, şi cu mine unul, cel maĭ îndrăzneţ, am luat câte o frigare în mâinĭ şi le-am ascuţit vârfurile în foc, pânăce s'aŭ înroşit, şi, dându-ne, cumpănându-ne dinnea pe spate, i le-am înfipt în ochiĭ şi i le-am scos. De durere mulţimea a început a răcni, şi sculându-se, a început a căuta cu mâinile după noĭ, să ne prindă şi să ne omoare, în mânia şi furia luĭ; dar noĭ am fugit. Nepăsându-ne găsi, a răcnit apa şi a eşit afară din palat scoţând un răcnet îngrozitor.

(Vezi N-rul următor)

Traducere de E. BARAC.
(Redactată de Em. Gârleanu)

EPISODII DIN RĂZBOIŬ

de GABRIEL STIEBA

Publicăm azi câteva rândurĭ frumoase ce cari M. S. Regina Elisabeta le-a trimis acum câte 15-aŭ ziarului american «North American Review», cu ocasiunea ziei Sale din războiŭ Independenţei.

Un colaborator al nostru, care semnează Fernandus, ni le-a trimis şi le publicăm pentru ceĭ cari încă nu le cunosc.

„Nu era problemă uşoară, scrie M. S. Regina, maĭ cu seamă pentru că facă nu exista pe atunci „Crucea Roşie". Alias în timpu de războiŭ ce recunoşte câte de insuficiente sunt mijloacele de ajutor. Iar eu pierzu din timpul o îngrozitoare cunoştinţă de pericol şi ambulanţe de permanenţă, cum fie câteva ore înfrebuinţărĭ. Eram atunci fără ajutor şi priveam la lupta necontenită, fără a ne putea ajuta; vedeam mulţimea răniţĭ, cari puteau fi salvaţĭ, dacă am fi avut numaĭ puţină vată şi tifon.

In timpu de pace nu ne putem face o exactă închipuire a numerilor; în timp de războĭ însă înveţĭ foarte iute să înţelegĭ câte grozăviĭ conţin aceste numere pipernicite, când ziceĭ: 1000, 2000, 4000 de răniţĭ".

O descriere minunată face apoĭ M. S. Regina asupra morţiĭ unuĭ soldat, care, pentru a se sustrage dela serviciu, se rănise singur.

„Putuŭ vedea cum patul tremura sub bolnav. Incercă să sară din pat, când mă zării. Era galben ca ceara; o galbenă otrăvire a sângeluĭ îl năpădise. Ochiĭ luĭ stinşi, mă priveaŭ cu o expresie atât de îngrozitoare încât privirea luĭ mă umplea de groază şi milă.

— Da am făcut-o! murmură el cu buzele aprinse, mă gândeam la mama, da, mă gândeam numaĭ la mama. Şi acum trebue să mor, şi acum sunt asasinul meŭ propriŭ; blestemat fie ceasul, în care m'am hotărât. Numaĭ pământul şi arma mea ştiŭ ce-am făcut şi acuma sunt un laş şi un asasin. Prăpastia s'a deschis înaintea mea! Oh! Oh! simt că flacările mă ard.

„Incercai să-i consolez, dar el mă întrerupse: — Da, drumul d-voastră e acoperit cu florĭ, pe când pe mine mă aşteaptă un abis veşnic!

„Nu ştiŭ cât timp a vorbit el astfel. Toţĭ bolnavii se ridicară pe paturĭ şi priveaŭ uimiţĭ în jurul lor. Medicii, adânc mişcaţĭ, stăteaŭ împrejurul muribundului.

„Unul din răniţĭ fusese împuşcat sub bărbie, aşa că abia putea să vorbească şi dicta îngrijitoareĭ următoarea scrisoare către nevasta sa: „Spun că scrisoarea mea te va găsi în momentele cele maĭ fericite. De mine veĭ şti că nu sunt tocmaĭ bine şi mă aflu în spitalul Doamneĭ. Am fost împuşcat în piept!

— „Nimbus" îl întrerupse îngrijitoarea, dar astea toate nu-s adevărate.

— Poate vreţĭ, zise el tăinuindu-şi scrierea, ca să nu mă mai mai iubească?"

„Ifra extrem de interesant, scrie M. S. Regina maĭ departe, de observat diferitele semne, prin care reprezentanţĭ diferiţilor rase îşi exprima durerea. Mirosul suferinţei toate cu o linişte stoică. Ruşii erau de asemenea tăcuţĭ şi păreau indiferenţĭ. Românii îşi îngropau durerea şi îmbărbătau pe ceilalţĭ cu neîncetate strigăte de durere, şi le acopereau mâinile cu sărutărĭ, pe cându-i pe nevoiaşii lor le salutau cu sânge şi bătăioşie privind. Ţiganii erau cei maĭ cuprinşi de durere şi plângeau ca copiii. Aceste suflete, aşa de pline de taine, păreau a fi niște copilăriţĭ dintr'o lume de geniĭ".

SERBĂTORII VECHI

POEZIA POPULARĂ

de

AL. BUSUC

Datinile, poveştile, muzica şi poezia sunt arhivele popoarelor. Cu ele se poate ori când reconstitui trecutul îndepărtat.

Din studiul lor ne vom lămuri despre originea limbii noastre, de naşterea naţionalităţii noastre, de plecări mile naţiunii, cu care este înrudit poporul, şi de legăturile ce le-aŭ susţinut colaborările noastre până a nu se prefăcut în locuitorii de astăzi ai vechiei Dacii.

Între diferitele neamuri răspândite pe teritoriile Dunării nici unul nu are ca neamul românesc o poezie populară atât de originală, atât de variată, atât de frumoasă şi atât de strâmtă unită cu amintirile antichităţii.

Născut din sânge neolitic, stătut mutat de sub un soare fierbinte în t'o ţară nouă, neamul român a păstrat o închipuire fermecată, vie, graţioasă, o agerime de spirit, care se traduce în mii de cugetărĭ fine şi de înţelepţe; o simţire adâncă de dragoste pentru natură şi o limbă armonioasă, care exprimă cu gingăşie şi tot odată cu energie toate aspirările sufletuluĭ, toate iscodirile minţiĭ.

Să luăm de exemplu aceste versurĭ dintr'o baladă:

Viața omului
Floarea câmpului!
Câte flori pe-acest pământ
Toate se duc la mormânt.
Insă floarea lacului
Stă la ușa raiului
Pe judecă florile,
Ce-aŭ făcut miroasele!

Mult am cerceta în literaturile cele maĭ înaintate și în operile poeților celor maĭ eminenți, fără a găsi o idee atât de minunată și așa de frumos zisă. O asemine idee este rezumatul cumințieĭ omenești, relevarea simțuluĭ de nemurire exprimat prin glasul poporuluĭ.

Poezia populară este întâia fază a civilizațieĭ unuĭ neam ce se trezește la lumina viețeĭ, iar când acest neam cade din vechia sa civilizație, poezia populară devine palladium al limbiĭ și al obiceiurilor strămoșeștĭ.

De vom deschide operele luĭ Virgil și ale luĭ Ovidiu,ne vom găsi, pot zice, acasă la noĭ. Virgil, istoricul didactic și poetic al vieții agricole, autorul *Georgicelor*, descrie însăși viața câmpenească a românilor de astăzĭ. Ovidiu este isvorul credințelor mitologice, ce sunt răspândite între noĭ prin poveștĭ și tradițiĭ. In ele găsim ca și în gura poporuluĭ nostru fete și flăcăĭ schimbați în brazĭ, în păunĭ, în dafinĭ, dobitoace care grăesc, păsărĭ maestre etc., etc.

Pe lângă acești doĭ creatorĭ de poezie antică s'aŭ adăogit al treilea poet, *păstorul* câmpiilor și al munților noștri, care aŭ produs cea maĭ frumoasă epopee păstorească din lume: *Miorița*.

•

Poporul împarte poeziile sale în *cântece bătrânești*, în *cântece de frunză*, în *doine* și *hore*.

Cele maĭ multe balade ce le avem, datează din secolele 16, 17 și 18, precum Toma Alimoș, Grue Grozovan, Codreanul, Ghimeș, Novac, etc.

Societatea pe atuncĭ era războinică; toțĭ oameniĭ eraŭ înarmați și în picioare. toate ideile pornite spre luptă cu dușmaniĭ țăriĭ. Principatele noastre de-abia știaŭ, că aŭ tractate cu țările vecine; lovirile eraŭ zilnice când cu leșiĭ, când cu unguriĭ, când cu tătariĭ, când cu turciĭ, și ce e maĭ trist chiar cu românii! Arăturile se făceaŭ cu o mână pe coarnele plugului, și cu una pe pală, căcĭ tătarul sta la pândă în marginea țăriĭ. Când tătarul prăda în țară, românul găsea cu drept să-și întoarcă paguba cu dobândă; așa el era maĭ mult prin Bugeac decât pe acasă.

Cântecele bătrânești adeveresc cronicele, însă cântecele aŭ un ce, care te mișcă până în suflet; nu poțĭ sta în neuimire, când auzĭ pe Grue Grozovanul zicând:

Aleĭ! tu Ghiraĭ bătrân,
Lasă cel hanger la sân,
Căcĭ eŭ sunt puiŭ de Român
Și nu-mĭ pasă de păgân!

Nu poțĭ să nu admirĭ calul luĭ Codrean, care când fugea: *văile se limpezeaŭ!*

Nu poțĭ să staĭ nesimțitor în auzul armonieĭ limbiĭ poporuluĭ, când Toma Alimoș zice murguluĭ săŭ:

Așterne-te drumuluĭ
Ca și iarba câmpuluĭ
La suflarea vântuluĭ!

Frumoase timpurĭ de vitejie aŭ fost acelea , unde Românul intra în doĭ ca în doisprezece, și unde Hanul Tătarilor trimitea *jalobă* către Domniĭ Moldoveĭ cu rugăminte, ca să poruncească Grozăvenilor de pe atuncea *de a nu li se maĭ opri calea, când se întorceaŭ cu pradă din țara Leșească!*

Insă roata noroculuĭ se întoarce! Starea Principatelor se schimbă; neatârnarea lor piere; poporul sufere, vitejia luĭ amorțește și trece dela gloată la cete, dela cete la indivizĭ, și prin urmare baladele strămoșeștĭ sunt înlocuite prin *cântece de frunză*, cântece hoțeștĭ.

•

Poezia populară este nu numaĭ expresia cea maĭ vie a caracteruluĭ național, dar ea aruncă o lumină și asupra comerțuluĭ din timpurile trecute:

Măiculița tot mă'ntreabă,
Care muncă mi-ĭ maĭ draică?
Un cal bun de călărie
Și arme de Venețiе.

Nicĭ Miron Costin, nicĭ Neculcea, nicĭ Ureche în cronicele lor nu pomenesc de comerțul veneția nilor și al genovezilor cu țările noastre; însă cântecul popular îndeplinește acea lacună cu două cuvinte.

Poezia populară arată de asemenea dragostea nemărginită a Românuluĭ pentru frumusețile naturiĭ:

Primăvară, mama noastră,
In zăpada de pe coastă,
Iarbă verde să maĭ crească,
Sufletu-mĭ să-mĭ racorească;
Să-mĭ aud cerul tunând,
Să maĭ văd turme păscând!

Este oare de nevoe a maĭ analiza simțirea exprimată în aceste rândurĭ și poetica lor frumusețe?

Este vre-o introducere maĭ minunată în literatura modernă, un tabloŭ maĭ frumos decât această strofă, care începe un vechiu cântec haiducesc?

Sub poale de codru verde
O zare de foc se vede,
Și-mprejurul focului
Staŭ haiduciĭ codruluĭ!...

Este maĭ simplă, maĭ colorată, maĭ frumoasă descriere decât aceasta din balada Badiuluĭ?

Pe luciul Dunăreĭ
La scursurile gârleĭ,
La colitura mării
Ian, mări, că mi-și venia...
Un caic lung șinuit
Pe dinuntru poleit,
Cu postav verde-mălit,
Și-n caic ședea lungit
Tăetorul francilor
Măcelarul turcilor!...

La nopțile prețioase despre relațiile noastre politice și comerciale poezia populară maĭ adaugă o largă descriere de starea morală, de obiceiurile vieții intime și de organizarea socială a Principatelor; prin urmare poezia populară trebue să fie obiectul studiilor noastre serioase, dacă vrem să aflăm, cine am fost și cine suntem.

(Va urma).

PROVERBE

Prostu-ajunge după ușă ca oala de mănușă.

•

Cei maĭ mulți sunt prietenĭ aĭ meseĭ, iar nu aĭ nevoiĭ.

•

Tu umbli să-l îndulcești și maĭ rău îl îndrăcești.

•

De multe orĭ întrebare și tăcere răspuns are.

•

De iubit ce no iubim, tot la anul ne 'ntâlnim.

•

N'are dinți să roază pâine și-ĭ cere inima mere acre.

GALERIA FIGURILOR CONTIMPORANE

D-1 NICOLAE IORGA

Un om cu o putere de muncă extraordinară; de aci, cu o cultură și o educație didactică cum nu s'aŭ întâlnit încă multe la noĭ în țară. N'a mirat decĭ pe nimenĭ când încă tânărul profesor universitar a văzut deunăzĭ deschizându-i-se înainte porțile celuĭ maĭ înalt așezământ cultural al nostru: Academia română.

Unul din ceĭ maĭ iubiți profesorĭ, printre studenți; unul din ceĭ maĭ prețuiți istoricĭ, printre savanți; unul din ceĭ maĭ naționaliștĭ românĭ, printre românĭ: acesta ar fi d. Nicolae Iorga pentru cel ce-ar vroi să-ĭ schițeze în patru rândurĭ biografia. Și această biografie cu greŭ ar putea fi schițată altfel, când te afli în fața uneĭ activițĭ atât de divers îndrumată, atât de divers reprezintată, atât de divers încât sunt foarte mulțĭ carĭ nu cunosc pe d. Iorga decĭ în anumite manifestărĭ ale activității sale. Se miră uniĭ carĭ cunosc pe d. Iorga ca profesor, că e și propagandist naționalist; se miră alțiĭ carĭ îl cunosc istoric, că e și literat; se miră alțiĭ carĭ îl știŭ cu temperament de luptător, că e acum și academician.

Orĭ cum, sub această multiplă înfățișare, din această enormă activitate, d. Nicolae Iorga este unul din ceĭ maĭ de frunte contimporanĭ, căruia nu i-a trebuit mulțĭ anĭ ca să-și statornicească reputația, nicĭ cea de savant, nicĭ cea de bun român.

Incontestabil, d. Iorga e o podoabă a Universității noastre ,după cum va fi, de sigur, o podoabă a doctei Academiĭ și numele d-sale va rămâne multă vreme legat de mișcarea noastră culturală și politică dela începutul veaculuĭ acestuia.

Ygrec.

TATA!

Cu părut alb și frunțea lată,
Cu ochĭ senini, privirĭ duioase,
Așa eraĭ tu dragă tată
Când ne spuneaĭ poveștĭ frumoase.

Și 'n serile de farmec pline,
Când stam în jurul tăŭ, iubite,
Ne povesteaĭ așa de bine
Din vremile-ți de mult trăite...

Azĭ cine să-mĭ maĭ spue mie
Doar o poveste... numaĭ una,
Căcĭ morțiĭ știŭ că nu învie.

Mĭ-e dor de vremile de-odată
Apuse pentru totdeauna,
Mĭ-e dor, mĭ-e dor de tine tată!

RUGACIUNE...

Tie Doamne-A-Tot-Putinte
Azĭ făptura mea se'ndreaptă,
Și plângând te rog ferbinte
Să mă 'ndrumĭ pe calea dreaptă.

C'am umblat pe căĭ piezișe,
N'am făcut ce este bine,
Dar căzând pe povârnișe
Mă 'nturnaĭ umil spre tine.

Am făcut mult răŭ în lume,
Ți-am negat slăvițul nume,
Și-am hulit și cele sfinte.

Erĭ... nu vream să știŭ de tine.
Azĭ... tu 'ndură-te de mine
Și mă milue Părinte!

UNEI MAICI...

Sub luminile de ceară,
La icoana celeĭ sfinte,
In genuchĭ te rogĭ ferbinte,
Gândul lumi-acum să-ți piară.

Ruga-ți caldă și duioasă,
Tremurând sub bolta sfântă
Către cer încet s'avântă.
Și-apoĭ maică eșĭ pioasă..

Și cu pleoapele plecate
Spre chilie mergĭ a lene...
La Christos ți-e gândul... poate

Dar privirea ta drăguță
Mă tot fură pe sub gene...
Orĭ îți sunt drag eŭ măicuță?

P. G. Paul

IVAN TURGHIENEFF

FAUST

— Urmare —

Scrisoarea a noua

Acelaș, aceluiaș.

P...., 10 Martie 1853

Iți răspund târziŭ de tot la scrisoarea ta; de când am primit-o, mă gândesc într'una la tine. Am simțit foarte bine că scrisoarea asta nu ți-a pornit dintr'o dorință zadarnică de curiozitate, ci dintr'un adânc sentiment de iubire. Totuși, am șovăit. M'am întrebat dacă e bine să urmez sfatul ce-mĭ dădeaĭ, să mă supun-stăruinților tale. In sfârșit, m'am resemnat. O să-ți spun totul. Dacă această mărturisire m'ar ușura, cum socoți tu, nu știŭ; dar mi se pare că n'aș avea dreptate să-ți spun faptul însemnat care a schimbat pentru totdeauna viața mea. Cred că m'aș face vinovat însă, înaintea ta. Vaĭ! și maĭ vinovat încă înaintea aceluĭ suflet drag pe care nu-l pot uita dacă nu-mĭ încredințez taina singureĭ ființe pe care o iubesc încă pe lume. Da, tu eștĭ singurul om poate, pe pământul acesta, care împreună cu mine, își amintește de Viera și tu prietene, tu aĭ judecat ușor, strâmb chiar. O, dar gândul mă sapă și acuș acuș, va isbucni. O! Află decĭ totul.

Vaĭ! câte-va cuvinte, și veĭ ști totul. Ceea ce s'a petrecut între mine și ea, a fost iute ca fulgerul, fatal ca trăsnetul.

Aŭ trecut maĭ bine de doĭ anĭ din

ziua de când am pierdut-o, din ziua în care m'am înfundat în ascunzișul acesta de unde nu voiŭ maĭ eși nicĭ odată și amintirile îmĭ sunt încă tot atât de limpezĭ, rănile tot atât de adâncĭ, regretele tot atât de crude... Și nu pot să maĭ plâng. Dacă există durerĭ pe care lacrimile le alină, tot întărâtându-le, apoĭ a mea nu e dintre acelea.

Iți amintești tu de scrisoarea ceea din urmă pe care ți-am trimis-o, de scrisoarea ceea prin care, căutând să spulber toate temerile tale, te rugam să nu viĭ la mine. Șiretenia mea nu te-a înșelat; n'aĭ vrut să crezĭ că ne vom revedea în curând; și aĭ avut dreptate. Chiar în ziua în care mă pregăteam să plec, am aflat că ea mă iubește.

Când scriŭ acest cuvânt, simt cât de greŭ o să-mĭ fie să duc până la capăt ceea ce am de spus. La fiecare rând, sufletul mi se frământă de o amintire crudă, de gândul doliului nieŭ fatal.. De aceea, ca să nu-mĭ facă răŭ, când va fi să-ți scriŭ vr-un cuvânt de acestea, mă voiŭ opri.

Iată cum am aflat că Viera mă iubea. Insă, înainte de toate, trebue să-ți spun, și tu o să mă crezĭ, că nicĭ nu-mĭ trecea prin minte așa ceva. Câte odată, ce e drept, am prins-o așa visătoare, ca ne alte dățĭ, însă nu mi-am dat seamă de unde-ĭ provenea acea stare sufletească.

In sfârșit într'o zi, era 7 Septembrie (zi, care va rămânea de-a-pururĭ neștearsă în aducerea mea aminte), să vezĭ ce s'a întâmplat. Tu știĭ cât o iubeam și cât eram de neliniștit. Rătăceam ca o umbră, neputându-mĭ găsi odihnă nicăerĭ. Incercam s'o uit, dar o putere de neînvins mă atrăgea spre ea. Era dimineață. Priemkof plecase la vânat.

Viera e singură în odaia eĭ; e la fereastră.... Intru. îĭ dau bună-dimineață, nu-mĭ răspunde. Pe genunchiĭ eĭ o carte deschisă: *Faust*. Mă așez lângă ea. Tresare. Mă roagă să-ĭ citesc scena în care Margareta întreabă pe Faust dacă crede în Dumnezeŭ. Iaŭ cartea; încep.

Când am isprăvit, m'am uitat la ea. Avea capul sprijinit de speteaza fotoliului, mâinile cruce pe piept, ochiĭ ațintițĭ asupra mea.

Inima începu să-mĭ bată repede.

De odată, făcu încetișor:

„Ce aĭ făcut din mine!

— Ce fel? o întrebaĭ uimit.

— Ce aĭ făcut din mine? maĭ făcu ea.

— Vr'un răŭ, de v'am cetit asemenea cărțĭ?"

Se ridică în tăcere și porni spre ușă. Am urmărit-o din ochĭ fără să pot scoate o vorbă.

In prag, se opri. Și întorcându-se spre mine:

— Te iubesc! Iată ce aĭ făcut din mine, făcu ea".

Tot sângele îmĭ năvăli în creerĭ.

— Te iubesc, maĭ făcu odată, te iubesc!"

Și dispăru.

Nu știŭ ce s'a maĭ petrecut cu mine. Imĭ aduc aminte numaĭ, că am fugit în grădină, în fundul grădiniĭ și mi-am lipit fața, îngropată în palme, de un copac. Eram sfârșit și cu toate acestea așa de fericit!... O, e un moment pe care nu-l pot descrie!

Fuĭ trezit de glasul luĭ Priemkof, căruia i se spusese că sunt acolo; și mă căuta. I se păru nu știŭ cum când mă văzu acolo, cu capul gol. Mă luă de mână și mă duse în casă.

„Viera e în salon, zise, haidem la ea".

Cu câtă emoție l-am urmat! Viera era la fereastră, lucra la gherghef, ochiĭ priveaŭ în jos. O observaĭ pe furiș și, spre marea mea mirare, mi se păru foarte liniștită. Nimic în vorba, în glasul eĭ, nu trăda nicĭ cea maĭ mică neliniște. Iși întoarse ochiĭ spre mine; privirile mele întâlniră pe ale eĭ. Roși, și-și lăsă iarăși capul pe canava. O priveam înainte.

Mi se păru că e mirată; un zâmbet trist îĭ rătăcea pe buze.

Priemkof eși.

De odată dânsa ridică capul și-mĭ zise hotărât:

„La ce te gândești?"

Intrebarea asta a eĭ mă turbură.

„Datoria! răspunseĭ cu o voce înăușită; o să mă duc, o să mă duc departe, departe, căcĭ te iubesc Viera, te iubesc. O știĭ maĭ de mult".

Capu-ĭ căzu din noŭ pe gherghef. Apoĭ îmĭ zise:

— „O să-ți spun ceva, deseară în chioșc, acolo unde am cetit Faust".

Priemkof intră. Nu știŭ cum de n'a auzit-o.

O! cât de greŭ a trecut ziua ceia! Câte odată Viera avea o căutătură așa de ciudată, că aĭ fi zis că se întreabă de nu cumva era jucăria unuĭ vis. Dar, cu toate acestea, îți era foarte lesne să recunoștĭ în toată înfățișarea eĭ o hotărâre nestrămutată.

Nu mă puteam liniști.

Viera mă iubește! Gândirea asta clocotea în mintea mea și mi se păru c'o înțeleg, dar... n'o înțelegeam. Nu înțelegeam nicĭ starea în care mă aflam, nicĭ hotărârea Viereĭ. Nu-mĭ venea să cred fericirea asta, venită așa din senin. Mă sileam să-mĭ daŭ socoteală de ce se petrecea în mine, și vorbeam, și mă frământam de colo până colo, ca într'un vis.

După ceaiu, seara, am căutat un mijloc, ca să mă pot strecura binișor până în chioșc. N'am găsit. Dânsa, chiar dânsa, se ridică de la masă și zise că vrea să se plimbe puțin prin grădină. Mă rugă s'o întovărășesc. Mi-am luat pălăria și am eșit după ea. Nu puteam scoate o vorbă. De abia respiram. Așteptam să zică ea ceva. Dar, tăcea. In taină, ajunseserăm în chioș și, tot în taină intrarăm înăuntru și... de odată... O putere nevăzută ne aruncă unul în brațele celuĭlalt. O putere de neînvins mă împingea spre ea și pe ea spre mine. Valurile celea de păr căzute pe spate, îĭ descopereaŭ un chip fermecător, luminat de cele din urmă raze ale zileĭ. Un surâs de fericire juca pe ochiĭ eĭ: un aer de veselie, de desfătare, în toată ființa eĭ.

Buzele ni se uniră într'un sărut lung...

Cel dintâĭ și cel din urmă sărut!

De odată, se smunci din brațele mele. Făcu niște ochi marĭ și se dădu înapoĭ îngrozită.

„Privește, făcu ea șovăind, privește colo, privește. Nu vezĭ nimic?"

Mă înturnaĭ într'acolo.

„Nu, nu văd nimic. Dar ce e?

— Acuma, acuma nu maĭ e nimic...., dar adineaorĭ..."

Vocea îĭ era înăbușită; pieptul i se bătea îngrozitor.

— Ce e Viera? strigaĭ.

— Mama" murmură încet și tremurând ca o frunză.

Un fior îmĭ străbătu prin tot trupul. O! eram vinovat.

„Ce rătăcire! bolborosiĭ. Cum îți vine să crezĭ...?

— Nu, nu, strigă ea sguduindu-și capul între mâinĭ; e nebunie... da, am înebunit... o! e grozav... e moartea... Adio!

— O! dar maĭ staĭ. Viera! îĭ strigaĭ apucându-ĭ mâinile în aiurie; maĭ staĭ, Viera!"

Nu știam ce spun; mi se tăiaŭ picioarele.

„Pentru Dumnezeŭ, îĭ ziseĭ, ascultă... Viera! O! e o boală grozavă!"

Mă privi, apoĭ îmĭ zise grăbit:

— „Mâine... mâine seară. Du-te și mâine... mâine lângă lac, mâine seară... voiŭ fi acolo. Da, voiŭ fi acolo, adăugă ea cu tărie și cu ochiĭ plinĭ de scânteĭ... Ți-o jur. Cine ar putea să mă împiedice?... și-ți voiŭ spune tot... Acum, acum lasă-mă".

Și dispăru.

Am rămas pironit în locul unde mă lăsase. Eram în extaz și, în fericirea în care eram înecat simțeam totuși pătrunzând o neliniște tristă. Cătam sperios în juru-mĭ. Incăperea tristă a chioșcului avea o înfățișare stranie. Bolta joasă, zidurile goale, pereții jilavĭ...

Eșiĭ și, cu pasul rătăcit, porniĭ spre casă.

Viera era pe terasă. Cum mă zări, deschise ușa și... n'am maĭ văzut-o. Am plecat.

Nu pot să-ți spun cum am petrecut ziua și noaptea cealaltă. Cum am ajuns acasă, am căzut pe pat, aproape în nesimțire, cu fața în palme. Vedeam mereŭ surâsul care se resfira pe fața eĭ în clipa în care mă săruta și, șopteam:

„Iat'o, iat'o, în sfârșit".

Mi se treziră în minte vorbele pe care i le spuse mumă-sa și, pe care mi le destăinuise:

„Parcă ești de ghiață, de ghiață tare ca piatra; odată topită, dispare fără să lase urme".

„Eŭ, mi-a zis ea într'o zi, n'am decât un singur talent: acela de a sta tăcută până la sfârșit".

Atunci am înțeles'o.

Mi-a venit în minte apoĭ spaima eĭ.

„Oare să fi văzut ea într'adevăr pe maică-sa?... Nu, nu cred... E o părere, o rătăcire, o închipuire..."

Și din noŭ mă lăsam în voia emoțiilor carĭ, trezeaŭ în mine nădejdea pentru viitor.

In ziua ceia ți-am scris... cu mintea turburată, da, îmĭ aduc aminte... în ziua ceia ți-am scris o scrisoare tristă.

Inainte de apusul soareluĭ, eram la câțiva pașĭ de pădurice, pe malul laculuĭ.

Venisem pe jos.

Și, trebue să-ți spun, spre marea mea rușine, că-mĭ era frică; la fiecare clipă ace de ghiață îmĭ treceaŭ prin corp... nicĭ o căință însă nu-mĭ răsărea în minte, și, din desișul copacilor, în care eram ascuns, mă uitam țintă la portiță.

Nu se deschidea. Soarele scăpătă de ceia parte a dealuluĭ. Amurgul se stinse a-gale. Stele începură a-și tremura lumina lor slabă pe bolta ceruluĭ.

Noapte. Nimic, nicĭ un foșnet. Nerăbdarea mă înghiață. Es din ascunziș; pornesc spre portiță. Nicĭ un freamăt în toată grădina. Șoptesc: „Viera!", apoĭ o maĭ strig odată maĭ tare, și încă odată... Nicĭ un răspuns. Aștept. Nimic. In preajma-mĭ totul doarme în întuneric. Inaintez. Pun mâna pe clampa portiteĭ. Apăs; se deschide; o iaŭ așa, pe furiș, numaĭ în vârful degetelor, ca un hoț, spre casa Viereĭ; în aleia cea de plopĭ mă opresc. Lumină la toate ferestrele; servitoarele se foesc prin odăĭ E ceva neobicĭnuit.

Mă uit la ceas: unsprezece și jumătate, după cât am putut desluși la lumina stelelor. Aud un huruit surd. O trăsură ese din ogradă.

„Are musafirĭ", mi-am zis.

Nu maĭ nădăjduiam să văd pe Viera. O luaĭ îndărăt cu pasul grăbit.

Noapte adâncă, noapte de Septembrie, totuși caldă și liniștită. Simțirea ce mă stăpânea, simțirea ceia de tristețe, se potoli încetul cu încetul. Eram *sleit de orice putere* și, când mă văzuĭ în odaia mea, simțiĭ o mulțumire mare în suflet, o bucurie aproape. Am căzut așa îmbrăcat, pe pat. Gândeam.

La început am avut niște gândurĭ încântătoare dar, deodată, o schimbare stranie se produse în visarea mea. Eram neliniștit, turburat. Părea că o nenorocire mare se năpustise asupra mea; o ființă scumpă mie suferea și mă chema într'ajutor. Lumânărica aprinsă de pe măsuță, vărsa o lumină nemișcată și slabă. Pendula din perete vibra niște lovituri regulate și monotone. Cu fruntea în palme, cu ochiĭ duși în golul plin de întuneric al odăiței pustii, mă gândeam la Viera.

Mă gândeam la ea și mă gândeam cu neliniște. Ceia ce mi se păruse în ajun, îmĭ apăreaŭ acum aevea, ca o nenorocire, ca o nenorocire ireparabilă. Dintr'o clipă în alta, temerile mi se făceaŭ din ce în ce maĭ marĭ. Mă ridicaĭ într'o rână și, deodată mi se păru că aud o voce rugătoare. Tresăriĭ.

Nu mă înșelam. Un glas plângător, care mă chema, venea de departe și se lovea de geamurile negre ale odăiĭ. Săriĭ jos. Deschiseĭ fereastra. Acelaș vaet se lovi de pereții odăeĭ și-mĭ pătrunse în creerĭ ca un glonte. Răsbit de groază ascultaĭ acele sunete dureroase și mi se păru că avusesem o presimțire, că acolo departe, o ființă omenească se sbătea în ghiarele morții și mă chema, și mă chema într'ajutor. Să fi fost oare vaetul buhnelor din pădure?. Nu știŭ. Insă în clipa aceia nu m'am putut stăpâni și am strigat din toate puterile:

„Viera, Viera, tu mă chemĭ?"

La acest strigăt, Timoteĭ surprins și aproape prin somn, dădu goana la mine.

M'am deșteptat, am băut un pahar mare de apă, apoĭ am trecut în altă odae. Dar, nicĭ aicĭ n'am putut să adorm. Inima îmĭ bătea cu putere. Nu-mĭ puteam trezi în minte vr'un gând maĭ frumos și nicĭ nu îndrăzneam să mă gândesc la fericire.

A doua zi, înainte de masă, porniĭ la Priemkof. Imĭ eși înainte schimbat la față.

„Viera e bolnavă, îmĭ zise, e în pat. Am trimis după doctor.

— Ce are?

— Nu știŭ. Alaltă seară, a eșit să se plimbe prin grădină cu d-ta ,știĭ, și când s'a întors era rătăcită, în neștire. Servitoarea a alergat după mine. Intr'un suflet m'am dus la ea și am întrebat'o ce are. Nu mi-a răspuns și toată noaptea s'a chinuit. In rătăcirea eĭ vorbea de d-tale, de...

CÂNTEC DE LEAGĂN

Pentru **Puiu Durand**

E târziŭ, adormĭ de-acuma, îngeriĭ îți staŭ de pază
Și se roagă pentru tine ca să-ți fie somnul lin.
Stelele de sus trimis-aŭ să te mângâe, o rază,
Să-ți închiză pleoapa albă ca petalele de crin.

Nani.., nani... ochiĭ mameĭ te privesc ca să coboare
Peste tine, tot seninul ceruluĭ îndepărtat!
Dormĭ în freamătul de șoapte, ce-l respiră orĭ-ce floare,
Dormĭ în cântecul de creangă ce se 'nalță, fermecat

Ca și tine dorm prin cuiburĭ puișorĭ fără teamă,
Sub aripa călduroasă ce'ĭ ascunde până 'n zorĭ.
Nu maĭ rătăcește nimenĭ—licuricĭ doar se cheamă
Să-și arate 'n noaptea-albastră, nestimatele comorĭ...

Numaĭ tresărĭ, venit aŭ ursitorĭ să-ți hărăzească
Fericire nesfârșită și iubire cu noroc!
Dormĭ adânc..dormĭ fără grije..a'nceput să strălucească
Printre stelele 'n pusderĭ, steaua ta ca ochiŭ de foc

Nani... nani... fie-ți somnul maĭ ușor ca adierea
Unor frunze 'nfiorate, fie somnul tăŭ vrăjit;
Să te 'nalți spre culmĭ de aur, să te 'mbete mângâerea
Viselor ce-și aŭ locașul în albastrul înfinit!

Unda vântuluĭ venit-a să te-atingă blând pe pleoape
Și să-ți lase dulcĭ arome de salcâmĭ și trandafirĭ,
E târziŭ... doar ochiĭ mameĭ te privesc acum aproape,
Nani... nani... dormĭ în paza nesecateĭ eĭ iubirĭ!...

Constanța-Sysila Economu.

Servitoarea mi-a spus niște lucruri de neînchipuit. Zice că Viera ar fi văzut în grădină pe maică-sa și că i s'a părut că moartea venea împotriva ei cu brațele deschise".

Poți să-ți închipui ,scumpul meu prieten, ce am simțit eu auzind aceste vorbe?

„Are accese de nebunie, reluă Priemkof.

— Și ce spune doctorul?

— Zice că boala ei n'a luat încă o față bine hotărâtă".

CUGETĂRI

Să nu crezi că în lume dracii umblă cu coarne și nebunii cu clopoței.

Schopenhauer

Omul cuminte caută ceea ce este lipsit de durere, nu ceea ce este plăcut.

Aristotel

Înțelepciunea lașilor e ca lumina torțelor; luminează puțin pentru că tremură.

Victor Hugo

Gura omoară mai mulți oameni de cât sabia.

Solomon

Foametea se uită pe ușa lucrătorului dar nu îndrăznește să intre.

Franklin

RECRUTUL

de

CHARLES FOLEY

A doua seară după lupta dela Iéna, doui colonelii tineri, Colimard și Rochel, prânzeau într'o odae de han. De jos, din sala cea mare, se urca gălagia voioasă a descelor bătrâne și a recruților, coate'n coate la mese și bând pentru noua lor victorie.

Colimard, care era tânăr, aprins și nepăsător de primejdie, trăgea cu urechia ca să prindă spusele băutorilor și asculta foarte distrat pe camaradul lui, Rochel. Acesta, mai bătrân, îl mustra pentru nebuna lui îndrăzneală în luptă.

— De ce te-ai repezit iarăși, cu luleaua în gură și fără altă armă decât cravașa, ca într'o prăpastie, în cea mai furioasă grindină a mitralilor? Ca să fii observat de împărat, de sigur, ca să minunezi pe soldați și să auzi vorbindu-se cu entuziasm de tine?...

Cu toate că era încă distrat, Colimard mărturisi pe față:

— Ei, da, pentru toate astea, pentru glorie, să știi!

— Dar, vai de tine, prietene, urmă Rochel, nu te poți bucura de glorie, pentru că gloria nu vine nici odată decât după moarte!

Observația asta trezi atenția și atinse în plin amorul-propriu al îndrăznețului Colimard.

— Da așa e... și te scoate din sărite! zise el cu o strâmbătură de decepție. Eu, tocmai ași vrea să știu, cât trăesc, ce cred oamenii mei despre mine. Mă admiră? Mă iubesc? Vor fi mâhniți de moartea mea?

— O curiozitate tot atât de cîudată pe cât de indiscretă! exclamă Rochel râzând. Și încă e foarte greu de satisfăcut.

— Cine știe?

Colimard rămase pe gânduri, stăpânit de ideea asta fixă. Apoi, deodată, zărind într'un colț zdrentele hangiului arătate în cui, propuse, cu acea zăpăceală care înfruntă primejdiile:

— O să ne îmbrăcăm cu straiele astea de țărani. De nerecunoscut, ne vom coborâ în cârciumă și vom bea cu soldații. Nu te teme de nimic. Mă însărcinez să-i fac să vorbească pe socoteala mea.

Puțin mai pe urmă, înfundați în mintene, cu pălăriile trase pe ochi, preschimbați în pacinici sateni, ceii doui camarazi intrau în odaia cârciumii.

Pe când Rochel se instala la o masă vecină, Colimard se așeză în fața unui soldat tânăr, cu fața naivă. După ce se aduse paharele, după ce cinstea fu oferită și primită, Colimard începu numai decât să vorbească de luptă și de ceii ce s'au deosebit într'insa.

Fie rezervă de prostănac, fie neîncredere față de țăranul acesta neamț care vorbea atât de bine franțuzeste, soldatul cel tânăr nu deschise gura.

Colimard vroia, cu orî ce preț, să afle părerea mutului lui; recurse imediat la un nou tertip. Ca zdrobit de o amintire tristă, luă deodată o mutră lugubră și gemu:

— Pierderea cea mai crudă a zileî ăsteia glorioase, de sigur că e moartea bravului Colimard!

La știrea asta neprevăzută, tânărul soldat nu'și putu stăpâni o tresărire de surprindere, apoi se așeză iar. Dădu din cap ca spre a spune că era cu neputință.

Atunci, încăpățânându-se în povestea lui, și dealtfel, înveselit, îmbătat chiar de intorsătura plăcută ce lua înșelătoria, Colimard se apucă să improvizeze o întreagă poveste romantică în fața spânatică a nevinovatului recrut. Cu o vervă îndrăcită, zugrăvi dintr'o bucată un Colimard urmărind pe dușman până în inima pădurilor, și apoi, noaptea, căutându-și în zadar drumul, prin deșișuri Vorbi de teama, de oboseala și de foamea colonelului. Casa lemnarului unde găsi adăpost, mâncarea pe sponci, dormitul lui în fin, totul fu descris cu deamănuntul. Și, una după alta, inventă trădarea lemnarului, apoi o deșteptare pe repezeală în fața apariției altor douăzeci de nemți; în sfârșit, lupta eroică și supremă, al căreî eroū și victimă în acelaș timp zicea că este.

Intâmplarea asta banală era povestită, evocată, precizată cu atâta patos, spusă cu o față atât de expresivă, în cât devenea nu numai verosimilă, dar chiar vieţuitoare.

Admirând gluma pietenului lui, Rochel petrecu și el; dar ceea ce'i placu mult mai mult de cât povestirea asta fantezistă, fu purtarea tânărului soldat. Acesta asculta cu gura căscată, cu ochii în ochii lui Colimard; fața lui, tot atât de nobilă pe cât de nevinovată, reflecta pe nesimțite feluritele sentimente ce tăinuia bunul vorbitor. In privirea aceasta prea copilărească ca să deosibească minciuna, mirarea făcuse loc îndoelii. Pe măsură ce Colimard grămădea dovezile, recrutul asculta cu mai multă patimă. Infățișarea lui arăta o adâncă emoție, amestecată cu spaimă.

Colimard era încântat de efectul produs. Și așteptându-se ca răspunsul păcălitului să'i încununeze succesul păcălelei, isi repetă intrebarea:

— Și acum, când nu mai este, spune'mi ce crezi de Colimard?

Dar, deodată, eșit din minți, împins de indignare, recrutul, mut până atunci, strigă cu putere:

— Am să'ți spun mai bine ce cred despre tine, sceleratule! Ca să te bucuri așa și să stii atâtea de moartea lui, trebue să fii tu asasinul lui!

Și, înainte ca Rochel să'i fi putut preveni saū măcar ghici gestul, tânărul soldat scoase un pistol din centură și, la gura țevei, drept în inimă, trase în Colimard care căzu trăznit.

GALERIA ARTIȘTILOR ROMÂNI

D-l NICOLAE VERMONT

După un portret de C. Ariachine

Printre puținii cunoscători ai mișcărei artistice la noi în țară, nu e nici unul care să nu știe cine e Nicolae Vermont.

De aproape cincisprezece ani nu a fost manifestare a vieței noastre artistice, în care numele pictorului Vermont să nu fie rostit ca autoritate, în care opera lui să nu fie din an în an mai admirată, mai prețuită.

Vermont nu'i simbolist, nu'i impresionist; e stăpân al formei și maestru al culoarei; nu'i scapă nimic din ce e frumos în natură saū în model și redă ce vede cu tot adevărul, cu toată plasticitatea, cu toată viața ce se poate rupe cu ochii și așterne pe pânză.

Vermont în fața naturei, în atelier saū în expoziție e unul și acelaș. El nu știe să „pozeze"; e simplu în vorbă, în gesturi, în toată viața lui, după cum nu e complicat de loc în pânzele lui. Umbra la el e umbră, lumina e lumină, culoarea e culoare: toate fără subterfugii, fără dibăcii de paletă, fără sofisticării ale adevărului. In fața operei lui Vermont te simți trăind cu viața ta, cu atmosfera din jurul tău și dacă înțelegi și sentimentul care a călăuzit mâna cu penelul pe pânză, nu se poate să nu constați *frumosul*.

Noi așa îl știm pe Nicolae Vermont căruia pictura îi datorește la noi unul din cele mai puternice ale ei avânturi, căruia i se datorește o bună parte din entuziasmul ce a început a se simți la noi în țară pentru artă în general, pentru pictură în special.

VIAȚA 'N GLUMĂ

FUNDUL UNUI BUZUNAR

O filosofi, carî de atâtea veacuri studiați inima omenească, o medici, carî anatomizați fi-te ce lucru, o chimiști, carî descompuneți în mii și mii de părți tot ce vă cade sub mână, gânditu-v'ați vre-odată câtă filosofie, câtă știință, câte amintiri, mai mult saū mai puțin vesele, cât sentiment e ascuns în fundul unui umilit buzunar?

De sigur că nu.

După cum în palma mâneî se citește viitorul, tot astfel în fundul buzunarului se citește trecutul unui om. Nu credeți? Vreți dovadă?

Iată: îmi întoc buzunarul pe dos. A! ce de lucruri! O lume 'ntreagă, cu corpurile ei organice și anorganice, cu destăinuirile ei, cu misterele ei, cu amintirile ei, cu trecutul, cu anii ei.

Iată, de pildă, o marcă postală lipită încă de o bucățică de plic. O! Doamne! Câte amintiri dulci carî mă fac să roșesc de plăcere... Eram departe, departe, acolo unde marea scaldă malurile Constanței, când mi-a sosit scrisoarea aceea care m'a făcut să tresar de mulțumire și care îmi vestea că iubirea Margaretei mele nu era stinsă, cu toate că eram despărțit de dânsa de atâta vreme, de și atâta spațiu, ca o barieră de neînfrânt, mă ținea departe de ea. Toată amintirea trecutului, cu necazurile, cu bucuriile ,cu durerile lui, din pricina mărcei ăsteia uitată în fundul buzunarului meū.

Iată o micșunică uscată! Mi-a dat-o verișoara mea Florica, atunci când m'am dus s'o salut înainte de plecare. Iată, îmi amintesc acum, cum m'a rugat s'o păstrez în amintirea ei, căci prevedea și ea că n'am s'o mai revăd, atât de aproape de moarte cum era. Biata verișoară! Ce puțin preț am pus atunci pe micșunica dela tine! Intâmplarea însă a vrut să nu se piardă. Uite, o pun aci între foile cărței ăsteia, și când am s'o revăd am să'mi amintesc de tine, de drăgălășiile tale, de frumusețea ta pierdută! Da, Florico, fii sigură că am să-mi amintesc!

O! o boabă de meiū! Da, trebue să fi rămas de vara trecută când puneam prinzători de sticleți cu copiii, în pădoricea de lângă conacul moșiei fratelui meū!

Fărâmituri de pâine, fire de tutun, un bob de piper, un vârf de scobitoare, un bilet de tramvaĭ cocoloșit: ce de lucruri! Ce de amintiri, pe carî le-ai putea răscoli pe toate!

Cine poate tăgădui că în fundul unui buzunar nu e o lume întreagă de amintiri?

Cine s'ar apuca să studieze limbagiul tuturor atomilor acelora, ar găsi materie îndestulătoare ca să scrie zecî de volume asupra unei lumi întregi... o lume întreagă ascunsă într'un fund de buzunar.

Un cuvânt celebru al lui Byron spune: „Stilul e omul"; eū cred că s'ar putea spune tot așa, mai puțin armonic, mai ridicol chiar, dar nu mai puțin adevărat: „Fundul buzunarului e omul".

Nu e așa, cititorule?

Costache Glumieĭ.

Ilustrația noastră colorată

Vaporul „Impăratul Traian", în timpul curseĭ de la Alexandria la Constanța, s'a oprit în portul grecesc Pireu. Acostând la cheu, a fost atacat de peste o mie de barcagii și hamalî grecî, carî au eliberat cu forța pe un grec, dezertor din armata română, au devastat vasul și s'au dedat la furturî. Pe vapor se aflau A.A. L.L. Regale principele Nicolae și principesa Marioara. Guvernul român a cerut satisfacție guvernului grecesc pentru acest vandalisme.

CEALALTĂ

MARE ROMAN de HEIMBOURG

— Urmare —

— Aşĭ voi să-ţĭ cer ceva, dar când nu o fi Toaneta aci, ca să mă audă.

— Vorbiţĭ înainte, eŭ în timpul acesta, voĭ pregăti cafeaua". Ziseĭ fără bănuială şi eşi.

După câte-va minute, trecuĭ din bucătărie în odaia noastră de culcare, unde găsiĭ deschisă uşa din salon şi auziĭ pe Charles care zicea:

„Tot ce veĭ vrea, Loty, dar asta nu: ar fi imprudent".

Loty nu răspunse. După asta ea veni la mine în odaie, şi se aşeză la oglindă ca să-şĭ potrivească părul:

„Ne-am înşelat amândouă, Toaneto: credeam pe Charles Roden un cavaler, dar nu este".

Obrajiĭ îĭ eraŭ aprinşĭ; tremurând deschise dulapul cu oglindă pentru a-şĭ lua haina şi pălăria apoĭ urma:

„Am de făcut o cursă, Toaneto, dar nu lipsesc mult; fiĭ drăguţă şi ţine tu de urât d-luĭ Roden până viŭ eŭ".

Ea plecă, şi eŭ intraĭ în salon puţin îngrijată; găsiĭ pe Charles în faţa canapeleĭ, privind foarte încruntat la portretele noastre de familie, la al luĭ Jean maĭ cu seamă după cât mi se păru.

„Unde este Charlota?" întrebă el.

— A eşit, Charles, nu ţi-a spus?

„Nu!" Mi se păru îngrijat şi urmă: Mi se pare că am supărat-o. Ştiĭ unde s'a dus?

— Mi-a spus că nu are să lipsească multă vreme.

— Mulţumesc, mă duc să îĭ es înainte, zise el maĭ liniştit şi plecă.

Loty însă veni singură; probabil că nu se întâlniseră.

„Unde fuseşĭ? o întrebaĭ eŭ.

— Am avut o cursă de făcut!" fu singurul eĭ răspuns.

Intre noĭ fu o tăcere lungă. Charles veni şi el. Avea în mână un pachet pe care-l puse lângă ceaşca Charloti, privind-o cu drag. De data aceasta însă, Loty se făcu că nu vede obiectul, şi nicĭ o privire nu lăsă să-ĭ cadă nicĭ pe nenorocitul de cadoŭ, nicĭ pe acela care îl adusese.

„Aĭ să ne împăcăm, prinţeso" zise el în sfârşit cu multă blândeţe.

Ea ridică ochiĭ spre el, marĭ şi îl măsură de sus până jos cu un vădit dispreţ:

„O! nu! dar nu vreaŭ să te fac a săvârşi vre-o imprudenţă.

El se puse pe râs.

„Asta va să zică să vorbeştĭ cu o o adevărată feme, prinţeso! Toate sunteţĭ de o logică care nu dă greş, când vă găsiţĭ ofensate. Ia priveşte, ţi-am adus praline, într'o cutie aşa frumoasă de bomboane urmă el desfăcând singur pachetul.

„Iţĭ mulţumesc, nu maĭ sunt un copil, răspunse ea fără a pune mâna.

— Vreĭ să plec? o întrebă el tot în glumă.

— Da, dacă vreĭ.

— Adio atuncĭ, d-ră, pe mâine".

Se ridică şi ea, şi cu unul din acele aere mândre, al căruĭ farmec numaĭ ea îĭ cunoştea secretul, îĭ răspunse rece: „Adio"!

Nehotărât şi neştiind dacă trebuie să râdă saŭ să se supere, Charles se opri în prag, reveni spre ea, îl luă mâna pentru a o sili să se uite la el şi o întrebă:

„Suntem saŭ nu prietenĭ, Loty.

„Am face bine să cugetăm maĭ adânc amândoĭ, răspunse ea cu o voce aspră.

— Loty! strigă el speriat; dar ea fugi şi se încuiă în odaia noastră. El rămase un moment nedumerit, apoĭ plecă şi el fără a-şĭ lua rămas bun de la mine.

Nu înţelegeam nimic din scena asta. Ducându-mă la Charlota o întrebaĭ cu frumosul:

„Nu am nicĭ un drept să mă amestec în afacerile voastre, Loty, dar îmĭ pare că nu facĭ bine, de laşĭ pe Charles să plece aşa.

— Pe Charles, eĭ aşĭ!... îmĭ răspunse dânsa fără nicĭ un pic de regret.

Se înoptase, nu puteam s'o văd la faţă, maĭ cu seamă că sta la sobă de-şĭ încălzea picioarele.

„Scumpă Loloto, reluaĭ eŭ.

— Credeam că are să fie un bun sprijin pentru noĭ, un prieten, în care te puteaĭ încrede, urmă ea, ca şi cum şi-ar fi vorbit singură, speram că ne scape de sărăcie. Numaĭ D-zeŭ ştie, cât m'a costat ca să îĭ vorbesc de asta; şi el, ce-mĭ răspunde, după toate protestările de amor, de afecţiune, pretinzând că cea maĭ mică dorinţă a mea are să fie un ordin pentru el?—„Nu copila mea, nu-mĭ cere asta, ar fi o imprudenţă, d-ta nu poţĭ înţelege. „D-zeule Mare! te asigur Toaneto, că m'am simţit umilită ca o cerşetoare pe care o goneştĭ din curte!

— Cu toate astea, are mult bun simţ, prinţeso; dacă a refuzat să-ţĭ îndeplinească rugăciunea, este că s'a gândit că va fi pentru binele tăŭ.

— O! da pentru binele meŭ, mulţumesc! zise ea. Raţionamentul săŭ, este rece ca ghiaţa, când îl auzi, îţĭ înghiaţă inima. O pornire repede, caldă, vibrătoare, o faptă de care mâna stângă să nu ştie că a săvârşit-o mâna dreaptă, o scânteie de generozitate numaĭ, aĭ s'o cauţĭ în zadar la oameniĭ carĭ şi-aŭ petrecut viaţa ca a unuĭ vierme într'un bob de grâŭ.

Vaĭ! şi cu un asemenea om m'am legat!

— Spune-mĭ în sfârşit ce s'a petrecut?

— Nicĭ tu nu aĭ să pricepĭ. Jean are nevoie de banĭ: vrea parale cu orice preţ, dacă nu are este pierdut.

— Bunătate Dumnezeiască! Şi i-aĭ cerut banĭ pentru Jean?

— Bine înţeles! Pentru ce nu? Jean este fratele meŭ, îl iubesc maĭ mult ca pe orice în lume. In ziua logodneĭ mele am auzit convorbirea ta cu bunica (aci şovăi puţin) dar nu aşĭ fi spus nimic. Aseară am primit o scrisoare de la Jean în care îmĭ spune că este într'o mizerie de nespus, că o să moară dacă noĭ nu îĭ venim în ajutor cât de curând. Atuncĭ (aci şovăi din noŭ, încălzindu-se), atuncĭ l'am rugat s'ajute pe Jean; dar mi-a răspuns că pentru mine, pentru voĭ, va face tot, dar că nu era nebun să-şĭ asvârle baniĭ într'un puţ; maĭ cu seamă că nu i-ar face nicĭ un bine cu asta luĭ Jean: sărăcia şi foamea sunt singurele carĭ le-ar putea readuce pe calea bună. O! a vorbit foarte bine, admirabilă cinste de burghez, dar în acelaşĭ timp şi-a ridicat masca după obraz, şi s'a rătat omul mic şi egoist care e în realitate.

— Nu Loty, nu e aşa cum îl judecĭ tu, strigaĭ eŭ cu viociune; exagerezĭ, crede-mă, are dreptate. Baniĭ pe carĭ i-am trimite luĭ Jean, i-ar perde la joc peste un ceas: maĭ bine să-ĭ aruncĭ în apă numaĭ de cât. Ar trebui şi tu să aĭ maĭ mult respect pentru această avere a logodniculuĭ tăŭ, adunată prin muncă şi sârguinţă.

Charlota apucă cleştele şi începu a scormoni cărbunĭ din foc, cu o iuţelă terĭbilă, apoĭ lăsând să-ĭ cadă din mână, se ridică şi începu a umbla în lung şi largul odăieĭ, frecându-şĭ mâinile:

— In adevăr Toaneto, strigă dânsa mi se pare că îl urăsc".

De odată se opri net, căcĭ se auzi bătând la scară. Mă duseĭ să văd cine era, şi dăduĭ cu ochiĭ de David vizitiul, care ţinea o scrisoare în mână.

„Pentru d-ra sora d-tale" zise el dându-mi-o într'un mod stângaciŭ şi foarte vesel.

Luaĭ scrisoarea, aprinseĭ o lumânare şi o duseĭ Charloti. Ea nu ştia ce să facă, s'o ia saŭ nu; în sfârşit o luă din mâna mea, desfăcu plicul şi scoase scrisoarea.

Ea cuprindea o recipisă de la poştă de cincĭ sute de francĭ, sub numele d-reĭ Wertern. Loty se îngălbeni grozav şi puse scrisoare pe scrin, lângă ea, fără a se uita. După câtva timp, se hotărâ a o citi şi mi-o întinse şi mie, întovărăşind-o cu aceste cuvinte ironice:

„Foarte generos; numaĭ dacă ar fi putut să mă scutească de morala d-luĭ.

Iată ce scria logodnicul eĭ:

„Scumpă Charloto, nu te pot şti tristă şi supărată pe mine, cu atât maĭ mult că este cea dintâĭ rugăciune pe care mi-aĭ făcut-o. Am trimis dar 5 sute de francĭ frateluĭ d-tale, pentru a'l ajuta la nevoile d-sale urgente.

„Trimiseĭ cu aceaşĭ cursă, o scrisoare unuia din prieteniĭ meĭ din New-York pentru a-l ruga să se ducă să vadă pe fratele d-tale la spital şi să vorbească cu dânsul despre proectele d-sale de viitor.

„Dacă informaţiile sunt satisfăcătoare, va putea să se bizuiască pe mine, că îl voĭ ajuta. Sper să îţĭ dovedesc astfel că nu am inima aşa de mică cum poate îţĭ par; dar îţĭ mărturisesc, nu sunt nicĭ încrezător, nicĭ nechibzuit; îmĭ place să cunosc bine pământul pe care calc".

„Acum pentrucă afacerea am terminat-o, te rog să nu maĭ revenim. Bună seara, scumpa mea, dormĭ bine şi aĭ o bună gândire pentru Charles al d-tale care te iubeşte mult".

Mă uitaĭ la ea după ce terminaĭ de citit această scrisoare plină de atâta afecţiune şi bunătate, şi rămăseĭ uimită că nu se decise a se duce spre a-ĭ mulţumi numaĭ de cât; sta mereŭ pe loc, şi când se întoarse, faţa eĭ frumoasă părea tot aşa de liniştită, aşa de nepăsătoare, ca în totdeauna. Luă o carte, se aşeză la masă şi se apucă de citit ca şi cum nimic nu se întâmplase.

De la logodnă, Charlota părea că renunţase la patima eĭ de pictură; nu maĭ vorbea de loc de ea; sta maĭ tot timpul în faţa ferestreĭ, cu capul în mânĭ şi dusă pe gândurĭ. Şi biata mamă mare părea foarte descurajată şi slăbită; şedea cea maĭ mare parte din zi în pot, şi eŭ mă duceam de la una la cealaltă, să văd dacă le pot fi de vre-un folos.

„Nu sunt bolnavă, Toaneto, sunt obosită, aşĭ vrea să mă odihnesc", zicea mama mare cu zâmbetul eĭ blând, pe când Charlota mă gonea cu bruscheţă, zicând că nu are nevoe de nimic şi că s'o las în pace.

Altă dată, apucată de o veselie prefăcută, Loty petrecea clădind castele în Spania şi descriindu-mĭ luxul vieţeĭ eĭ în viitor.

„Voĭ avea rochiĭ de mătase şi de catifea; maĭ frumoase de cât ale d-neĭ directoare; voĭ avea un fecior galonat alăturĭ de vizitiu şi voĭ da serbărĭ, în care şampania va curge în valurĭ ca toţĭ mosafiriĭ meĭ să plece pe două cărărĭ, împleticindu-se.

Dacă din întâmplare, logodnicul eĭ avea norocul să vină într'unul din aceste momente, ea îĭ da voe atuncĭ a o strânge de mână şi ea îl numea Carloman într'un chip aşa de sburdalnic, şi linguşitor, în cât bietul băiat se simţea în al şaptelea cer.

De obiceiŭ era maĭ mult mută, saŭ se arăta aşa de ursuză, în cât ne uitam unul la altul aşa de uimiţĭ încât nu maĭ pricepeam nimic.

„Pentru D-zeŭ, Toaneto, ce o fi având, spune-mĭ, te rog, mă întreba el câte odată.

— Nu ştiŭ, îĭ răspundeam adese orĭ. Cum aşĭ fi putut să-ĭ spun bănuielele mele? adică, cât suferea văzându-l atât de bun, atât de devotat, maĭ ales că se simţea incapabilă de a lĭ iubi!

Sărbătorile Crăciunuluĭ, aduse Charloteĭ cadourile cele maĭ bogate şi cele maĭ variate, alese şi oferite de logodnicul eĭ; ea însă nu avu pentru logodnicul eĭ nicĭ cea maĭ mică amintire ca să îĭ ofere. Toate rugăciunile noastre 'ură în zadar.

Orice făcea el saŭ mama luĭ pentru ea, le întorcea drept mulţumire cu o răceală de ghiaţă.

„Te rog Loty, nu fiĭ aşa de încăpăţânată, îĭ ziceam eŭ de multe o ori, tu nu-ţĭ daĭ seama cât sunt de ofensătoare manierele tale faţă de logodnicul tăŭ: să nu vreĭ să porţĭ ceea ce-ţĭ dă, este a vroi să îĭ arăţĭ ce vreĭ să rupĭ cu el, dintr'o zi în alta.

— Chiar de aşĭ vrea, nu aşĭ putea! Lasă-mă în pace, tu nu poţĭ pricepe nimic.

— Fiĭ sinceră, prinţeso, nu face nimic care să te facă să îţĭ pară răŭ într'o zi; dacă nu îl iubeştĭ, maĭ este vreme să...

— Lasă-mă, îţĭ zic, nu te ocupa de mine, ştiŭ ce fac!".

Acestea eraŭ răspunsurile eĭ, contra căror nu puteam să fac nimic, pe când aproape de noĭ, cu instinctul eĭ de mamă, altă inimă suferea şi se bocea ca a mea. Altă dată când îşĭ simţea inima prea încărcată, d-na Roden îmĭ zicea cu amărăciune:

„Ea nu îl iubeşte, Toaneto; cum are să se sfârşească toate astea? Orĭ cât de amorezat nebun este astăzĭ, băiatul meŭ, de figura eĭ de înger, într'o zi ochiĭ luĭ se vor deschide, şi mă înfior numaĭ când mă gândesc.

Dragul meŭ Charles, cum de a meritat el aşa nenorocire?"

Eŭ eram singura confidentă a durerilor sale; când venea fin-săŭ, îşĭ înecа plânsul, şi căuta a arăta o faţă veselă, încrezătoare şi liniştită.

O singură dată se încercase a-ĭ deschide ochiĭ, dar el se supărase şi îĭ spusese că aşa cum era Charlota, aşa îĭ plăcea luĭ, şi că nu trebuia să fie decât doĭ într'o căsnicie, nimenĭ maĭ mult.

„Nicĭ odată în viaţa luĭ nu a fost maĭ violent, îĭ povestea bătrâna. Vaĭ! ştiŭ; el n'a ţipat aşa de tare decât să-şĭ amenţească propria luĭ teamă, căcĭ imediat după asta a venit de s'a aruncat în braţele mele, cerându-mĭ ertare

X

Astfel trecu timpul, venise şi Anul noŭ. Nimenĭ încă nuştia ce are să ne aducă acest an noŭ, nimenĭ nu ghicea marea şi groaznica furtună care avea să isbucnească peste aceste două ţărĭ glorioase şi iubite.

In mica noastră localitate, timpul părea că sta în loc. Ianuarie şi Februarie trecură cu zăpada şi ghiaţa lor, apoĭ Martie sparse haina groasă de pe munţĭ, făcând să încolţească viorelele şi ghioceiĭ în grădina domenială. Loty se plimba în primele raze ale soareluĭ, culegând cu un aer nepăsător şi distrat, primele vestitoare mirositoare pe carĭ primăvara le răspândea pretutindenĭ.

Bunica, din balcon, înfăşurată în plăpumĭ calde, respira aerul cald şi curat, făcând proecte de viitor. Pomiĭ şi pomişoriĭ se găteaŭ cu muguri negricioşĭ şi sclipitorĭ şi primul germen al semінţelor umplea de speranţă sufletul cel maĭ descurajat.

„Este vederea mea care a slăbit, Toaneto, saŭ te-aĭ schimbat tu în adevăr? întrebă bunica; ce aĭ făcut cu rumeneala şi frăgezimea obrajilor tăĭ?

„Nu am nimic, mamă, îmĭ este bine; Loty nu prea arată bine, mi se pare" îĭ răspunseĭ eŭ, urmând pe aceasta cu ochiĭ, pe când mergea pe lângă zid, şi aplecându-se pentru a culege violete, încet şi cu o moleseală vădită până în cele maĭ micĭ mişcărĭ ce făcea. De odată căţeluşa Faust, care nu se deslipea de ea, începu să latre, o porni înainte şi reveni numaĭ decât întovărăşit de Charles, care întinse amândouă mâinile logodniceĭ sale. Ea îĭ dete mâna, şi el îşĭ permise a'şĭ trece braţul pe sub al eĭ, dar fără a ridica capul.

Charles părea foarte înfierbântat, vorbea repede; vocea era caldă şi afectoasă. Amândoĭ o porniră spre casă. Intrară în salon şi mă duseĭ şi eŭ la eĭ. Charles avea aerul foarte preocupat, îşĭ mângâia barba, cum făcea în totdeauna când era supărat.

A se citi urmarea în „Universul Literar" care va apare Duminecă viitoare.

MAXIME

de

LA ROCHEFOUCAULD

— Aceĭ carĭ se obișnuesc prea mult cu lucrurile micĭ, devin incapabilĭ de cele marĭ.

— Nu se dă nimic maĭ ușor ca sfaturile.

— Nimenĭ nu este așa de nenorocit saŭ norocit cât se crede.

— Gloria oamenilor maĭ trebue totdeauna măsurată cu mijloacele de care s'a servit pentru a o obține.

— Tăcerea este rezoluția cea maĭ sigură a acelora carĭ nu aŭ încredere în eĭ înșĭ-șĭ.

— Lumea recompensează de obiceĭ, maĭ mult aparențele merituluĭ decât însușĭ meritul.

— Este maĭ rușinos de a nu te încrede în amicĭ, decât de a-ĭ înșela.

— Neîncrederea noastră justifică înșelăciunea altora.

— Dacă noĭ n'am avea nicĭ un defect, n'am simți atâta plăcere în a remarca defectele altora.

— Mândria este o monedă falsă, care n'are curs decât grație vanității noastre.

— Noĭ iertăm ușor pe aceia carĭ ne urăsc, dar niciodată nu putem ierta pe aceia pe carĭ îĭ urâm.

— Adevăratul mijloc de a fi înșelat, este acela de a te crede maĭ fin decât alțiĭ.

— Unĭĭ oamenĭ preferă maĭ bine de a vorbi răŭ de eĭ, decât a nu se vorbi de loc.

— Noĭ uităm lesne greșalele noastre, atuncĭ când sunt știute numaĭ de noĭ.

— Majoritatea oamenilor judecă pe semenĭĭ lor după reputația saŭ norocul lor.

— Spiritele mediocre condamnă tot ceia ce depășește limitele inteligenței lor.

— Adevărata elocvență este de a spune numaĭ ce trebue, și a te feri să spuĭ cea ce nu trebue.

— Noĭ iubim întotdeauna pe ceĭ carĭ ne admiră, dar nu iubim totdeauna pe ceĭ carĭ îĭ admirăm.

— Noĭ ne recunoaștem micĭ defecte, pentru a da să înțeleagă, că nu avem defecte marĭ.

— Cineva poate fi maĭ fin decât altul, însă nu maĭ fin decât toțĭ ceĭlalțĭ.

— Un om care nu iubește pe nimenĭ este maĭ nefericit, decât acela care nu este iubit de nimenĭ.

— Avem maĭ multă lenevia în spirit decât în corp.

— Gelozia este—ca să zic așa—îndreptățită și motivată, cât timp nu tinde, decât a păstra intact, un bun care ne aparține saŭ care credem noĭ că ne aparține.

— Nu este o mare nenorocire de a obliga pe ingrațĭ, dar este o foarte mare nenorocire, de a fi obligat față de un netrebnic.

— Cum pretindem noĭ ca un altul să ne păstreze secretul nostru, dacă înșĭ-ne nu l'am păzit și nu l'am păstrat?

Mihail Em. Procopiu

SNOAVE DIN POPOR

Măcelarul și ciobanul

S'a dus un măcelar să cumpere oĭ pentru tăere dela niște ciobanĭ, ce aveaŭ târla lângă sat.

La târlă a găsit numaĭ un cioban care îngrijea de mâncare și de vre-o treĭ oĭ bolnave. După ce dete „bunăziua", îl întrebă:

— Aĭ niscaiva oĭ de vânzare pe aci?

— Am,—răspunse ciobanul—, uite-le colea,—arătându-ĭ vre-o treĭ oițe ce eraŭ: una carhă, una șchioapă și alta căpiată.

— Păĭ ce, nu maĭ aĭ și altele?

— Nu, nu maĭ am decât pe-ăstea...

S'a dus ca să le vadă și pe-alea:

— Dar bine, că asta este carhă...

— Apoĭ, că n'o să-ți cosă în gherghef, omule,—îĭ răspunse ciobanul.

— Ia'te uită, asta este șchioapă!...

— Păĭ că dor n'o să-ți joace de căluș, o s'o taĭ,—îĭ răspunse iar ciobanul.

Când să se uite și la cealaltă, la cea căpiată, își văzu de treabă, nu maĭ zise nimic, că-ĭ era că-l înfundă iar, ciobanul, cu vre-una....

Le plăti și plecă să le taie, ca a doua zi, să strige:

„— Haĭ la carne proaspătă de miel!"... 1)

1) Mi-a povestit-o flăcăul Tănase Firănescu, din Bourenĭ-Doljĭ.

Bulgarul la han

După ce și-a umplut punga doldora, Bulgarul s'a dus și el pela oraș.

Pe drum s'a gândit: „— Dac'oĭ trage la un han maĭ bun, tot aia o să mă coste, ca și la celĭ prost; că o să spuĭ hangiuluĭ să nu-mĭ dea lumânare, chibriturĭ, apă, lemne, șervet, săpun,—de fel!..."

Astea, bine-înțeles, fiindcă era sgârcit al draculuĭ!.. Vorba luĭ: „—...Eŭ bre, am venit la România la banĭ și nă trimet nă patria la Bulgaria..."

Ajuns la han, hangiul îĭ pune pe masă chibriturĭ, apă,—el nu:

— Lasă bre, udină bre, la mine nu trebuĭ...

— Nicĭ demâncare?

— Nema bre!... Ba adu' bre să gust și eŭ la oraș nă Romania...

Când i-aduce hangiul mâncarea, îl găsește jos, pe scândurĭ, cu ceapă, ardeĭ, pătlăgele împrejuru-ĭ și îmbuca, îmbuca, la lumina luniĭ...

După ce mâncă ciorba, vru să înfigă funculița în bucata de carne; dar fiind sgârcit, îĭ scăpă jos. El cu ochiĭ după ea... Când, năzărește ceva.. El repede înfige furculița: „*Chiurț*", face broasca, care intrase de afară, că hanul era jos. Când trase cu dințiĭ, broasca: *chiurț, chiurț*... El:

— *Chiurț, chiurț*, ce dacă eștĭ sgârcĭ, eŭ te-am dat banĭ pă tine și nă trebuie să te maninc!...1).

1) Auzită de la Roman Dinulescu, din com. Bourenĭ-Doljiŭ.

Șoarecile beat

Un om își culesese via, și strugurii și-ĭ pusese în pimniță.

Până a găsit el butie, până una alta, vremea a trecut și strugurii aŭ început a prinde alt gust.

Un șoarece dând de strugurĭ, unde s'a pus să mănânce, și-a mâncat, a mâncat.... două boabe și... unde s'a îmbătat măĭ nene și unde a început să facă și el gură de răsuna pimnița, apoĭ de, ca beții...

— „Unde este ea acum, pisica, să-ĭ trag eŭ, eŭ să-ĭ trag o sfântă de bătaie ca să mă pomenească"...

— ...Uite-mă aioĭ, — i-a răspuns pisica, înfigându-ĭ ghiarele după cap, — uite-mă aioĭ, maică...

— ...Iartă-mă,— i-a spus șoaricele, — zăŭ iartă-mă, că știĭ, multe zice omul la beție și-apoĭ se căiește când se trezește...

...Și l-a iertat de toate păcatele! 1)

1) Auzită de la Constantin Gh. Nică, din com. Amărăștĭ-Doljĭ.

Nic. I. Dumitrașcu

DIN HAZUL ALTORA

De scuzat

Popescu face curte d-naĭ Ionescu și-ĭ spune:

— Eŭ, doamnă, nu'mĭ aduc aminte să fi spus vre-o dată vre-o minciună..

— Ce vreĭ, la vârsta d-tale e greŭ să-și păstreze cine-va toată memoria.

Protestare

— Ce ți-a făcut Nae de eștĭ așa furios pe el?

— M'a făcut boŭ bătrân.

— Eĭ, asta e! Tu eștĭ încă tânăr, de ce te superĭ?

JOCURI

Problemă aritmetică

de d. Ticu Georgescu

Un străin sosind într'un oraș, trage la un han și stă treĭ-zecĭ de zile. El nu are de cât cincĭ monede, carĭ împreună fac tocmaĭ treĭ-zecĭ de leĭ. Trebue să plătească hangiuluĭ un leŭ pe zi, și-ĭ plătește în fie-care zi, fără să prefacă monezile în leĭ și fără să rămână dator saŭ să plătească ceva înainte.

Se întreabă valoarea fie-căreĭ moneĭ în parte, și cum a făcut să plătească câte un leŭ pe zi.

Cupoanele și deslegările se trimet administrației, strada Brezoianu, 11.

Deslegarea șaradei din «Universul Literar» No. 23 este:

CAM—ION

Aŭ câștigat, prin tragere la sorțĭ, câte unul din cele 10 volume-bibliotecă, oferite ca premiĭ, următoarele persoane:

București: d-niĭ Const. Murgășeanu, Florian Ionescu, și d-șoară Christine Stăncescu.

Belitorĭ (Teleorman): d. Ilie Popescu, agent sanitar.

Ploештĭ: d-șoara Margareta G. Georgescu.

Dudeștĭ (Pulbăria): d. Dimitrie Ionescu, sub-ofițer.

Gara Traian: d-șoara Margot Hristodorescu.

Dulcештĭ (Roman): d-șoara Caliopie Alecu Popescu.

Curtea de Argeș: d-șoara Esmaralda D. M. Demetrescu.

Gara Chitila: d. Bucovineanu Paulică.

POȘTA REDACȚIEI

A. W. B., loco. — Maĭ trimiteți și alte versurĭ și vă vom răspunde în urmă.

D. I. S., Tg.-Trotuș. — Nu suntem convinși că versurile trimise sunt ale d-voastră.

Mărg. T., Iașĭ.—Versurile d-vs. «nu sunt în stare a figura» în ziarul nostru.

G. Al., loco. — Maĭ încercațĭ. Acestea nu.

Măcineanca D., Macin.—Poezia «Pe Dunăre» nu e «compusă» de d-v. Nu maĭ trimiteți.

C. Em. P., Piteștĭ. — Versurile trimise sunt drăguțe. Așĭ dori să'mĭ fiți recomandațĭ de un cunoscut al ziaruluĭ.

Gr. H. P., loco. — Poeziile trimise sunt furate. Nu maĭ trimiteți, căcĭ șade rușine.

BOMBOANE ORIENTALE

Parfumeață admirabil gura și dis trug orĭ-ce miros urât al gureĭ. Cutia 50 banĭĭ la droguerĭ și farmacĭĭ. A se observa marca: «Semiluna cu stea».

Casă de Sănătate

SPECIALA PENTRU

BOALE de FEMEI

— SUB DIRECȚIA —

Doctoruluĭ I. K RIAC

Chirurg primar; șeful serv. de gynecologie al spitalelor Eforiei

SECȚIE SEPARATĂ pentru BARBAȚI (hemoroide, hernii, tumorĭ, calculĭ vesicale, strictur uretrale, etc.

Strada Sf. Ionică 8, în dosul Teatruluĭ Național

— TELEFON 2/96 —

Soarta Omuluĭ

DESCOPERITĂ prin CĂRȚI

Arta de a'și ghici ori-cine viitorul etc. Un volum de 142 paginĭ cu numeroase figurĭ. Puteți ghici tot ce doriți, cunoscând cine vă voește binele și cine vă dușmănește. ***Vă tălmăciți visurile***. Vĭ se spune despre *Logodne, Comorĭ, Câștig, Moșteniri. Vĕ aflați norocul*. Deveniți chiromantist, ghicitor, etc., etc. Vĕ luminați în întunerecul misterelor nepătrunse. *Trimiteți costul de* **Lei 1,75** *prin mandat postal saŭ mărci postale* și primiți această interesantă carte *franco și recomandată* imediat.

Cheia și Tezaurul Fericiților

este apoĭ cartea «*Magnetoterapia*», adică: vindecarea sigură și radicală a tuturor boalelor prin magnetism, în câtu se spune cu drept cuvînt: **realizarea imposibilului**. Superb volum cu splendide și numeroase ilustrațiunĭ, de renumitul medic specialist vienez Dr. Gratzinger.

Franco și recomandat ori-unde: **Lei 1,95**.

Amândouă cărțile comandate împreună costă numaĭ **Lei 2,75**, franco și recomandate la domiciliu.

Adresați comenzile și banĭ către: *Agenția Universală de publicitate literară «Presa», București, Căsuța 153.*

Țăiați acest anunț și păstrați-l!

Tusea cea maĭ rebelă, bronșitele acute și cronice, tusea măgărească vindecă sigur

PECTOSIN ITEANU

—Sticla lei 3.—Droguerii și Farmacii—

Anemia clorosa, neurastenia, histeria, slăbiciunea generală combate

HEMOFER ITEANU

Face poftă de mâncare și este unul din cele maĭ puternice reconstituante ale corpuluĭ slăbit.

Sticla lei 4.—La droguerii și farmacii

MIGRENA

durerĭ de cap, de dinți, nevralgiĭ, durerĭ reumatice, vindecă sigur Pastilele **Neuralgine Jurist**, aprobate de Consiliul sanitar.

2,50 la droguerii și farmacii

UN OBRAZ CURAT ȘI FRUMOS

Înainte și după întrebuințarea Cremei și Pudrei «Flora».

se obține prin întrebuințarea cremei și pudrei **FLORA** preparate de **Al. Iteanu** farmacist, furnisor al Curțeĭ Regale. Pudra «FLORA» fără bismut mărește efectele uimitoare ale cremei «FLORA».. *Crema* leĭ 1,50. *Pudra «Flora»* leĭ 2. *Săpun Flora* leĭ 1,25. *Pomadă de păr ««Flora»* neîntrecută pentru îngrijirea rațională și higienică a părului, leĭ 2,50. *Capilogen «Flora»* (apă de păr) sticla mare leĭ 3,25, mică 2,50. *Pasta de dinți «Bucol»* leĭ 1. *Apa de gură «Bucol»* leĭ 1,50. *Lapte de crin «Flora»* pentru înfrumusețarea tenuluĭ leĭ 2. *Săpun de Lapte de crin «Flora»* leĭ 1,25.

La nemulțumire se restitue imediat costul.

«UNIVERSUL LITERAR»
Cupon No. 24.

Digitized by Google University Library

NOUILE PREMII

ALE ZIARULUI

„UNIVERSUL"

Cu începere de astă-zi, ziarul „Universul" oferă abonaţilor săi următoarele mari şi de valoare premii:

O VILA LA SINAIA

Construită anume anul acesta pentru abonaţii noştri, în posiţiunea cea mai încântătoare a Sinaei, pe strada Furnica.

UN DORMITOR DE BRONZ

Foarte elegant, de mare valoare, cumpărat de la *«Industria Metalică Marcu»*, B-dul Elisabeta No. 5

UN DIVAN-PAT şi UN SALONAŞ MODERN

Cumpărate de la marele magazin de mobile LA CENTRALA, *Marco Dattelkremer*, str. Carol No. 62

Un mare Piedestal de Marmoră

Foarte frumos sculptat, pentru flori.

Una Bicicletă, Una Puşcă de Vânătoare şi Un Pistol Automat

Cumpărate de la marele magazin de arme **B. D. Zissmann** calea Victoriei 44.

Un Gramofon perfecţionat

O Vioară sistem Stradivarius

Cumpărete de la marele magazin **Jean Feder**, calea Victoriei No. 54.

Un flaut ornat cu fildeş cumpărat de la magazinul La Harpa, c. Victoriei 5.

Un ceasornic de aur pentru bărbat şi O pereche cercei cu 6 pietre diamant, cumpărate de la cunoscutul magazin „Ceasornicăria Colţei".

Una pendulă de perete artistic lucrată, bătând orele.

O elegantă pendulă de biroŭ.

Două fructiere, cumpărate de la marele magazin de horologerie şi bijuterie Th. Radivon, Bulevardul Elisabeta No. 9.

Un inel De dam cu o piatră de valoare.

10 tablouri aquarele.

Şease ceasoarnice pentau bărbaţi.

Şease ceasoarnice „Réveil".

20 abonamente pentru 6 luni la „Veselia"

10 abon. pentru 6 luni la „Ziarul Călătoriilor"

Cu toate că acordă aceste mari premii, „UNIVERSUL" menţine aceleaşi preţuri de abonament adică:

Lei 18 pe un an; Lei 9,15 pe 6 luni; Lei 4,65 pe trei luni

Abonaţii mai primesc gratuit „UNIVERSUL LITERAR", iar cei ce se abonează cu începere de azi mai primesc un volum din

Memoriile Regelui Carol I

Spre a participa la premiile acestea, abonaţii pe un an primesc 30 de bonuri; cei pe 6 luni, 14 bonuri; iar cei pe 3 luni, 5 bonuri.